

«ՀՈՐԻԶՈՆ» ԱՅՍ ԶԱՄԱՐԸ ԲԱՆԿԱՑԱԾ Է 6 ԵՐԵՍԻՑ

ՕՐԻԱՅ ԿԱՐԵԻՈՐ ԱՆՑՔԵՐԸ
Ռուսաց արևմտյան ճակատում տեղի են ունենում մասնակի ընդհարումներ:
Գովկասեան ճակատում թուրքերի յարձակումները Բաբերդի և Բիթլիսի ուղղությամբ յետ են մղւած: Երզնկայի ուղղությամբ ռուսները ներս են խուժել թշնամու խրամատները, շատ թիւրքերի սպիանաւոր արեւ և զերիններ վերցրել:
Բաղլանեան ճակատում տեղի է ունենում թնդանթաժարում:
Վերդնի մօտ ֆրանսիացիները կրակով զաղարեցրել են գերմանացիների նոր յարձակումը:
Ռուսները նորից զորքեր են ափ հանել Մարսէլում:

Մարտական-Յովսէան Օրերը: Դպրոցի Հոգաբարձական Խորհուրդը յայտնում է, որ Դպրոցի երջանկալիքաւոր հիմնադիրը **Յովհաննէս Ստեփանեան Յովնանեանի** մահան տարեդարձի առթիւ ամսին 24-ին, կիրակի, Կուսանաց Ս. Ստեփանոս եկեղեցում ա. պատարագից յետոյ, ժամը 11-ին, կատարւել 484 լու է հոգեանդատու 1-1

Դաւիթ Գրիգորեան և Կատարինէ Գէորգեան Զուբանները իրենց զաւակներով արտի խորին կոկիծով յայտնում են առաջինը՝ իր հօր, երկրորդը՝ սկստարարի և վերջինները պապին:
ԳՐԻԳՈՐ (ԳԻԳՈ) ԴԱԹԵԱՆ ԶՈՒԲԵԱՆՑԻ
մահը, որ տեղի ունեցաւ ամսին 23-ին, Հոգեանդատու երկրորդ մահը 7-ին, Նիկոլաևսկի քա. 3, под Северным Номером: Թաղման մասին կը յայտարարուի առանձին: 1-1

Հոփստել, Ալեքսանդր, Փիլիպոն, Սերանոյ, Գաբրիէլ և Տիգրանուհի Հայրաբաժանները՝ ցաւօք արտի յայտնում են ազգականներին և ծանօթներին՝ առաջինը իր սիրեցեալ ամուսնու, երկրորդը, երրորդը, չորրորդը և հինգերորդը իրենց անտոտաւայի հօր, իսկ վերջինը՝ սկստարարի **ՀԱՋԻՊԱՊ ՀԱՅՐԱԲԱՍԵԱՆԻ**
մահը, որ տեղի ունեցաւ ապրիլի 19-ին Յուդարկաւորութիւնը իր բնակարանից (Абаст-Абадская пл., Архивный пер. № 5), կիրակի, առաւուս, ժամը 10-ին զէպի Զըբաշէի եկեղեցին: Թաղմանը նոյն օրը Խովիվանցի գերեզմանատանը: 2-2

Աւետիք և Թադուհի Հայրաբաժանները խորը վշտով յայտնում են բարեկամներին և ծանօթներին **ՀԱՋԻՊԱՊ ՀԱՅՐԱԲԱՍԵԱՆԻ**
մահը, որ տեղի ունեցաւ ապրիլի 19-ին առաւուսայ ժամը 5-ին Յուդարկաւորութիւնը իր բնակարանից (Абаст-Абадская пл., Архивный пер. № 5), կիրակի, առաւուս, ժամը 10-ին զէպի Զըբաշէի եկեղեցին: Թաղմանը նոյն օրը Խովիվանցի գերեզմանատանը: 2-2

Թիֆլիսի ԱՐՅԵՍԱՆՈՐԱՑ ԱՎՈՒՄԻ
Ամառային շէնքում
կիրակի, ապրիլի 24-ին
809ՈՒՏ ԷՋԱՄԱՆԵՑՈՑ ՍԱՐԻԱՍԵԱՆ ՕՐ. ԴՊՐՈՑԻ
Տեղի կունենայ

ՇՔԵՂ ԶԲՕՍԱՆՔ
Հետեւեալ ծրագրով. Մանկական ցերեպայցում, խաղեր, երթ, աշտարակ, օդա-կախող, ամբիկական վաճառք, ազգային նշաններ, ծաղիկներ, կոնֆետներ, բուֆետ, նշանատուրքներ, հօր, ծաղիկական ընկալող, երազական և ասիական ընկալողներ, սինեմատոգրաֆ եւ պարեր:
Սկսելը երեկ. ժ. 4-ից: Մուտքը մեծերին՝ 35 կ., իսկ փոքրերին՝ 25 կ.: Պատարանատու կարգադրել՝ Վ. Դաբիբեան: Տնօրէնուհի՝ Վ. Իգիթեան: 476

ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻՑ
1916 թ. Պետական 5¹/₂%-անոց վիճակագրական կարճ-ժամանակեայ փոխաւորութեան բաժնեգրումը
Պետական Բանկի գրասենեակներում և բաժանմունքներում, գանձարաններում, մասնաւոր առևտրական բանկերում, քաղաքային հասարակական բանկերում և փոխադարձ վարկի ընկերութիւններում կը շարունակուի մինչև առին **թ. թ. մայիսի 13-ը, այդ օրն էլ հաշւած:** 1-1

Մեր բաժանորդներին նրանք, որոնք 1916 թ. հաշ-ւին վճարել են 4 ուրբի, մայիսի մէկից այլևս թերթ չեն ստանայ, եթէ չշտապեն ուղարկելու մնացած 6 ուրբին:
«ՀՈՐԻԶՈՆ»-Ի ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Այսօր, կիրակի, ապրիլի 24-ին, երեկ. ժ. մը 8-ին, տեղի կունենայ **ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ՆԻՍՏ**
Ե. ԼՍԼՍՏԵԱՆ կը դառնաւ
ՈՒՏԻՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
Նոյն Ընկերութեան զբաղարարի գահին (Լիւթանտանտի փ. № 1)
Ուտիները բնակաւայրը. Գեղուհներ. Մարգարանական տեղեկութիւններ Ուտիները մասին. արանց ծաղուհներ. Հասարակական կազմակերպութիւնը. Կրօնական զարգացումը, լիզուն և զբաղմունքները. Գարապուճներ. Ազգագրութիւնը, հաւատքը, բանասիր. զրկանութիւնը:
Մուտքը չի էլ Կարող են հրաք լինել և Ընկերութեան ոչ-անդամները, բայց ոչ աշակերտներ: 487 1-1

Կիրակի, մայիսի 1-ին, ցերեկայ ժամը 1-ին
ԸՐՏԻՍԵԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՎԱՐՈՒՄ
Տեղի կունենայ
ՀԱՅ ԱՐԻԵՍԱԳԷՏՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Առաջին Ընդհանուր Ժողովը
Օրակարգի խնդիրները:
ա. Զեկուցում հիմնադրիչների.
բ. Ընտրութիւն Կոմիտէի (Վարչութեան) անդամների.
գ. Ընտրութիւն Վերահսկողի Թանձնադրոյի անդամների:
489 2-1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
ԷԻԵԻՏՐՈ- «Լ Ի Ր Ա» ԲԱՏՐՈՆ
Ապրիլի 21, 22, 23 և 24 նոր ծրագիր
ԽԱՆԴԱՆԱՍԱՆՔԻ ԵՒ ԿՐՔԻ ՀԱՄԱՑՔՆԵՐԸ
Դիկանա Փարս 4 մասից, Կապիւնազներ, սիւրբի և ֆրանսիացի կաթաւուհի Աղոյէ Վիլանիի մասնակցութեամբ:
ԲԱՑԱՌԱՊԷՍ ՄԵԾԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
Ա. բաժ. Բալթի պատահական աստղը Բ. բաժ. Կախարչական պրիմը, Գ. բ. Կնզդ ակաւաւոր անձինքը Դ. բ. Այրող կրքի փրկարարութեան մէջ, Մեծ քանակութեամբ արկական տրիւններ և արտաւոր անակաւորներ, Օ. րիզիւնայ պարեր, Սրբապատիւ բալետ, Համարող տեսարաններ Յիւրոտ ծովափում և շատ ուրիշ արտասովոր ժամանակներ, այդ Փարսը դիտուում է կենսաբանական ուշադրութեամբ և հետզհետեւ անող հետաքրքրութեամբ:
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ՈՒՏԱՍԱՆՈՒՄ ԱՌԱՋԻՆ
ԵՐԲ. ԵՖԻՄՈՎՆԵՐԻ ՅԻՐԿԸ
Կիրակի, ամսին 24-ին կը տրուի երկու հոյակապ տոնական ներկայացում. ՏԵՐԵՆԻՍ, սկիզբը երե. ժ. 1-ին, ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՏՕՆ, երբ երեխաներին ձրիապէս փորձելի պոսնի ձրիաների վրայ ման կածեն Յիւրեկայ ներկայացման զմերն են. Իւրաքանչիւր հասակաւոր այդ կամ կին գեղով տոնակ կարող է ՁԻԻ իր հետ վերցնել ՄԻ 10 ՏԱՐԵՆԻՍ երեխայ, Երեկոյեան ընկալական ծրագիր. ցերեկի զրեկարար պ. Ե. Մ. Եֆիմովի վերջին զուտ զալը, լինելու է կենդանի կաթաւի, որի ժամանակ մասնակցելու են 34 ձիւ Այսօր առաջին անգամ զուտ է զալու օդային էկզիբիցիոն օր. Մերմին Այսօր կը լինին բոլոր ազգերի պատերը, մասնակցութեամբ տիկ. Եֆիմովի Սկիզբը երեկոյեան 8 և կէսին Կատան բաց է ցերեկ. ժ. 2-ից մինչև ներկայացման վերջը:
ԱՅԴ. Երկուշաբթի, ապրիլի 25-ին բեմեծիտ արտասովոր կոմիկ և յայտնի 488 սալու-մորտալիտ Վ. Ն. ԷԱՄՐԱՐՈՒԴԻ: 1-1

ԱՍԱՄԵԱԲՈՒԹԱՐԱՆ
ԵՒ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ
ԿԵՕՆՃԵԱՆ ԱՄՈՒՍԻՆ-ՆԵՐԻ
Գումր. ոսկուց, արծաթից, ֆարֆորից, առամի հեռ. առանց ցաւի Արհեստ. առաւանք ոսկուց (առանց բիւրի) և կառուցելիք կատարելագործւած մեթոդով:
Ընդուն. 10-2-ը ցերեկ. 4-7 երեկու Կերմնապակայ փող. № 1, մուտքը պերէուկից: 936 100-21

Բ. Գ. ՆԱՐԻՍԱՆՈՎ
Վեցերեկան, կաւի, սիմֆոնի և նրանց հետեւաճեմերը Բուժումը «606» և «916» պրիւպարատներով: Հիւանդների ընդունելութիւնը ամին օր երեկ. ժ. 5¹/₂-ից մինչև 8-ը: Միջալէկեան փող. № 33, 38
Հետախոս 16-17. 100-89

Բ. Ժ. Ե. Կ
Զուլանիկ Նարաբեան
Ընդունում է հիւանդներ
Կանանց հիւանդութիւնների և մանկաբանութեան մասնագետ Ընդունելութիւնը ամին օր ցերեկայ 1-2 ժ. երեկոյեան 4-6 ժ.
Սոլովի, Ռալլիկայայ փող. № 1, 705
Հետախոս 10-58. 100-87

Վ. Բ. Ս. Պ. Ի. Բ
Դրէչները կը թաւաւորեն այսօր և լիզունները արտակարգ սուլացը կ'անեն կուլտուրայի բոլոր օճախներում: Թնդանթները որոտը մի վայրկեան կը խանայ շէջըսպիրեան ապօթէօղի մեծածըխոր ցոյցերի մէջ և բոլոր վայրերից պաշտամունքի խուկը առատօրէն կը բարձրանայ զէպի երկինք, ուր բազմած է իր անխորտակելի գահի վրայ մարդկային ստեղծագործութեան ամենամեծ, ամենախորունկ հանճարը:
Բոլոր վայրերից... Ոչ, ի հարկէ, գերմանա-աւստրիական աշխարհից: Հանդէսներն առանձին շուք ու ծաւալ կունենան Անդրկայում, որ ծնել է Շէքսպիրին, որ հպարտ է իր զաւակով, ինչպէս մեծագոյն ու շքեղագոյն իր գանձով: Ուրէտ անշէջ մի Արեգակն կը շարունակէ զարեւ ու զարեւ ճառագայթել Անդրկայի վրայ, հարազել նրան փայլ ու հմայք, աւելի հմայք քան բոլոր նիւթական հարստութիւնները, քան բովանդակ աշխարհածաւալ տիրապետութիւնը: Եթէ մեզ հարցնէին. առում է Անդրկայի ամենանուրբ մտածողները մինը, Թումա Կարլայլ. որը արգեօք կուղիք կ'օրցնել, Հնդկաստանը, թէ Շէքսպիրը, կ'աւելնէր առաջինը... Հնդկաստանը լինի-չլինի՝ մենք չենք կարող ապրել առանց Շէքսպիրի (Indian Empire, or no Indian Empire, We cannot do without Shakspeare!): «Հնդկաստանը մի օր կ'ընկնի մեր ձեռքից, Շէքսպիրը երբէք չի ընկնի, նա միշտ կը մնայ մեզ հետ և մենք երբէք ձեռքից չենք տայ մեր Շէքսպիրը...»

Ով է նա. մտքերի ու հոգիների այդ բռնաւոր հրամանատարը: Մի առեղծւած նման գոյութեան այն բազմաթիւ առեղծւածներին, որոնց վրայ տնքացել ու տառապել է Համլետի չնայեալիկ հեղինակը Առում են այդ հեղինակը մի խորհրդաւոր Անյայն, որ նրա անունը Շէքսպիր չէ, որ Շէքսպիրը երբէք էլ գոյութիւն չի ունեցել: Վիճում են կենսագրողները, վիճում են ու որոնում իսկական Շէքսպիրին: Մեզ համար, սակայն, երկրորդական խնդիր է այդ, էականն այն է, որ եղել է մի մարդ. մի ճշմարիտ Կեմալ (Ueber mensch) աստաւածային կրակով բրգավառւած, որ զգել է այն վիթխարի, սասանեցուցիչ ողբերգութիւնները, յօրինել է անմահ, յաւերժաբար երկեր, ստեղծել է հերոսներ, որոնց կենդանի սաւերները տեսնում ենք աշխարհի բոլոր բեմերի վրայ, որպէս յաւիտենական թարգմաններ մարդկային վշտի ու տառապանքի, ամենախոր յոյզերի և ամենախաղկեղծի...
Ստեղծագործութեան աշխարհում չորս առաջնակարգ հեղինակներ կան, Թաւաճ ամպերի բարձունքները վրայ, որ ամենէն աւելի ունին, այսպէս ասած, «աստաւածային ծագման» գրքով: Դանտ, Միքէլ Անջելո, Շէքսպիր, Քեքսօ-վեն: Զորս անաւոր տարեկաններ, խոր ու անհուն, վաւեր ու մոլոր:

* Th. Carlyle, Heroes, Hero—Worship.

Գին, ինչպէս նրանց ծնող բնութիւնը... Դուք ժամանակից ու տարածութիւնից, դուք մարդկային բոլոր ընդունած չափերից... Անտարած ու անժամանակ, անշափելի և անքանակ... Զորսի մէջ էլ տարօրինակ ու ժեղ է տնդմանիկ այն ազգակը, որ կը շուտ է հոգեբանութեան մէջ եկարգիսակցութիւն (sub-science), որ հանճարի խորհրդաւոր կայանն է և որ իր մեծ արգանդից ծննդաբերում է անդադար հսկայական կերտածներ, որոնք էլ ինչպէս ինքը Բնութիւնը՝ ինքնաբերորէ և անհաշիւ, ապաւորէն և կուրօրէն:

Բնութեան ձայնն է, որ խօսում է. ոչ թէ խօսում, այլ ժողովում է Շէքսպիրեան զրամաներում: Եւ մի աւելորդ, աններդաշնակ պատահար, ոչ մի շինծու, արեւտաական կառուցածք: Զկայ համաշխարհային գրականութեան մէջ մի այլ հեղինակ, որ այնքան հարազատութեամբ արտայայտել կիւրք և նրա պատճառած անհուն տառապանքը, կ'ընէր՝ մոռալ ու տարբային՝ որ բախում են յաւերժօրէն մարդկային բնութեան մէջ, շարունակեան ու անսկսելան շրջապագեմ բանկումներ (նազօ, Լեդի Մակբէտ), սիրոյ չքնաղ, աստաւածային իդիլներ (Ռոմէօ և Ջիլիետտա), խանդաւորութեան դժոխային փոթորիկներ (Օտելլօ), վշտի ու յուսահատութեան արտաճառ տեսարաններ (Արքայ Լիր, Համլետ, Տիմօն Աթենացի), մարդիկ, որ անձնաւորում են անասնական մարդկութեան, բոլոր մութ ու կոպիտ, երկրաւոր ուժերի (Փալստաֆ, Կալիբան) և մարդիկ, որ մարմնացում են ոգու, իդէալի, որ ձգտում են անվառելի իւր թից և սրանալ զէպի վախճ ու երկնայինը (Արէլ, Համլետ)...

Եւ այդտեղ է Շէքսպիրի իդէալը... Կալիբանը՝ յաղթանաւած ու ոչնչացած, Արիելը՝ ազատագրւած սեր, նիւթապարիտ, անասնական տարբերակ... Փիլիսոփայական այդ իդէալապաշտ վարդապետութիւնն է, որ կաս կարմիր ծապաւնով անցնում են շէքսպիրեան զրամաներից, և մեծ ողբերգակը, իր առաջատար զաղափար աւելի ևս շնչաւոր համար, չի տանմանաւորում զրամանների մէջ միմիայն նիւթեղէն հերոսներ պատկերացնելով, այլ օգնութեան է կոչում նաև աննիւթ օրուականներ, մեռելների ոգիները:

Ինչպէս բնորոշել մի թուրքիկ յօււաճով անգուգական Թաւեբազըրի ամբողջ զէմը, պաշկերենի վիճակութիւնն ու ոչ մի, մեքի մշտարտութիւնն ու խորութիւնը: Նա դեռ այսօր էլ կանգնած է իր փոխանեան հասակով, հաստատում է իր միանձնաւ իշխանութիւնը համաշխարհային գրականութեան և արեւելքի մէջ: Ամենա են նրա երկերը, որովհետեւ անմեռ են, յաւերժական նրա տիպերը, հերոսները, Օտելլօն դեռ ամեն օր մանչւում է մարդ-զաղանի զարգանդիցից կատարութեամբ: Եւ արեւ, Կալիբանը դեռ ամենուրեք անուշադաւում են իրենց ստորաբարձր քնազները, նիւթում են դաւ ու ոգի, Արքայ Լիրը, հազարաւոր պարզ, ուսմիկ կամ մե-

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Թիֆլիս, 24 ապրիլի

ՍԵՐ ՄԵՐԿ ՍՆՅՍ ԵՒ ՀՆՅԵՐԸ

Ընթերցողը յիշում է, անշուշտ, այդ անունը, որի մասին խոսել էինք անցյալին հարապահանջ լուրջությամբ մեզի մոտ լինելու և ինչպե՞ս լինելու էր Լեոնիդի Կ. Թուրքիայից, որ երկարորեն պատմել էր «Մշակ» թերթում իրենց անգլիացու տեսությունները Հայաստանի և հայերի մասին: Մարկ Սայս, որ անձանք մեկընչ, որ անգամ է բերտահանում պարսկական և երկար տարիներ ճամբորդել է Հայաստանում, հրատարակել է, ըստ պ. Թուրքիայի, մի հատոր, ծայր է ծայր տողորած ամենահայտնեց տրամադրուքներում: Երբեք, ոչ իսկ հուշակալը Վամբերից, չէինք լսել այնքան թունոտ ամբաստանություններ հայրենիքի և հայրենական դատի հասցիին:

«Ընթերցող» արտայայտեց այդ առթիւ և յայտնեց իր արդար վերադասումը: «Ընթերցող» հասկացրեց, որ Մարկ Սայս պետք է լինի խիստ վատթար տիպի մի մարդ, ըստ որի հայ ժողովուրդը ամբաստանելու համար նա ընտրել է մի այսպիսի ճանապարհ: Բայց ինչպե՞ս, երբ այս ժողովուրդը թաւալում է արեւելի մէջ և դէժ ազատ մի յոյս ունի, թէ Եւրոպան վարը, հայեւյթաբար ժամին, կը լինէ հայի ծով տառապանքը, կը գնահատէ նրա անօրինակ գոհոգութիւնները և կը նպաստէ նրա վերականգնման...

«Ընթերցող» այդ յօդածը—ինչպէս հաւատում են ստոյգ աղբիւրից—ուշադրութեան է արժանի նոյնիսկ հայաստան անգլիացիների շրջաններում և ահա թէ ինչ է հաղորդում մեզ այդ խնդրի առթիւ իրագրել անձերից մինը:

Մարկ Սայս—ասում են մեզ—լոյս է ընծայել մի աշխատութիւն 10—15 տարի առաջ և բուն կերպով ընծայեց իր ամբաստանելի և հայերին: Անգլիացի անհետաքրքիր հրատարակիչը սր Էդուին Պիրս, որ 40 տարի ապրել է Թիբեթում, ընկալած է Մարկ Սայսի այդ գրածը «The Nation» շաբաթաթերթում և յայտարարել է, որ հեղինակը արտառոց մտքեր է արձարել թէ հայերի և թէ ամերիկեան միախառնութեան մասին: «Manchester Guardian» և այլ թերթերը նոյնպէս ցուցադրել են հայաստանի գրողի միախառնութիւնն ու նախապաշարումը: Վերապէս, հենց ինքը Մարկ Սայս անցնալ տարի յայտնել է մի նշանաւոր հայտարարութիւն—նոյնպէս անգամ անգլիական պարտականութիւն—թէ այլևս սրբազան, բարեփոխել է իր հայեացքները հայերի մասին:

Այդպէս են հաղորդում մեզ: Եւ վերջերս, 1915 թիւն, լոյս է տեսել Սայսի մի նոր գրածը, ուր նոյնպէս մատնանշւած են հայոց մի շարք բացասական գծերը, բայց ոչ նախկին մոլեռանդութեամբ ու հակահայ արտադրութեամբ:

Ուրախ եմ, եթէ այդպէս էլ այդ ժողովուրդը կատարելութիւնն է—ինչպէս բոլոր դրացի ու այլ ժողովուրդները—և հենց հայերն են, որ տասնեակ տարիներից ի վեր մեղքանշուած ու մրտաբանուած ենք նրա արարները: Բայց այդ ժողովուրդը ունի և բարձր անուրբնութիւններ, ունի մասնաւոր, մի արեւելի մարտնչութիւն ու վիպերգութիւն: Հարկ է մասնաւոր յայտնելու, որ մի հեղինակ ու ողբերգական փայլ ունի Արեւելի, գուցէ և ամբողջ աշխարհի տարեգրութեան մէջ: Հարկ է, վերապէս, փորել ինչ ճշմարտական մեթոդով գիտել մի ամբողջ ազգի—և մի խորապէս, դժբախտ ազգի—իրականութիւնը լուսարանելու, հարկ է մտադրել մի ուրիշ մեծ ազգիացու, յոյս Բայրնի խօսքերը, արտասանած հայերի մասին 19-րդ դարու սկզբում, Ս. Լազարի Միլիթարեանների հետ ծանօթանալուց յետոյ: Վերանց անաքիւնութիւնները խողով ժամանակի գծեր են, իսկ թերութիւնները արդիւն են երկարատեւ ստրկութեան...

Ժամանակ Լիբերը ամեն օր, աշխարհի բոլոր ծայրերում որոտ ու կայծակ, նոյնիսկ ու ցամաք շանթեր են տեղում իրենց անարժան ու ծնողաբար զաւակների վերայ, զայալում են լուսնի խալկան կրիզիսի մէջ, խելագարում են ու մարում:

Ահա Եւրոպայի ոյժը և ահա նրա յաւիտենականութեան գաղտնիքը: Եւրոպայի դառն և անցել մահաւան օրը, բայց դեռ կանգնած շատ և շատ դարեր,—և չի թառաւի չէքսպիրեան հալածը, չի խորտակի երկրային բարձունքներում հաստատուած նրա գաղը, և պաշտպանութիւնը խաւարում է սերունդները: Կը շարունակեն ծուկը չընել զրոյան տիտանի գերեզմանի առջեւ...

ՀԱՅ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս նախընթաց տարիները, այս տարի և «Киевская Жизнь» հրատարակութեան խմբագիր Ա. Թորոպովը ամբողջ է վերականգնական տեղեկութիւններ Ռուսաստանում լոյս տեսած տղապարտիկների մասին: Սկզբնական հետաքրքրում է հայ լրագրողութիւնը, հայ ազգայնութիւնը, որի հիմնադրամասերը մենք գիտենք: Անշուշտ պարզապէս թերը միակամայն յուսահատեցնել են: Մենք մեր մտադրութեամբ մեզ կուրծալանք այդ համարագրերը... վերջին տեղն ենք բռնում...

Թերեւ լսելի և գուցէ վատեցնող է են դառնում, երբ մենք գտնանաւոր ժողովրդական ենք անուն միս

ուրիշ ազգերի մէջ, Մէկը չէ ամառում հրապարակով յայտնել, թէ կորցնում է անորոշ հայերէն խօսելու, իսկ

Եւ դա դեռ բաւական չէ, մեր դատարանները գտնում են մի հայ լրագրող-«Գաղաբար», որը պայքարում է... հայերէն գէտ: Կարծես մեր թշնամիների թիւը ընել լինի... «Գաղաբար» բարձր նախատում է այն հայ բարեգործին, որ նորերս մեռաւ Թիֆլիսում և բոլոր կարողութիւնը թողեց հայ երիտասարդութեան կրթութեան գործին: «Գաղաբար» անբաւական է. ինչու ասել հայերին, մի՞թէ ուրիշ ազգեր չկան Միլիթարեանի չէր բոլոր ազգերի օգտին թողնել անխնայ հայերէն կուլտիւրային մեծացած, սնունդ, կրթութեամբ, երբեք բարձր ուսում ստացած մեր դասիստները օրն ի օրն աշխատում են տաղանդ մի մեծ թշնամի և հարաւում են նրան ամեն օր, ամեն դրականում, ծաղրում են մեր քաջութիւնը, մեր բոլոր ազգային գաղափարները, մեր ձգտումները և չեն կանգնում ոչ մի բանի առջև, օգտւելով ամեն տեսակ կարելի ու անկարելի առիթներից և որդեգիր հասնեն իրենց նպատակին: Եւ ինչպե՞ս ենք մեր միախառնութիւնը, թէ նրանք կուր են ձգում դաշնակցականների դէմ, թէ նրանք մարտնչում են դաշնակցականներին, բայց նրանց համար կայ մի հատ թշնամի և դա Ազգն է, ազգութիւնն է ընդդէմ ազգին և ազգութեան դէմ է նրանց անփառանք և անպատիւ կոխը և պայքարը... Օձի թոյնը մտնում է Ազգի արեան մէջ, թունաւորում է Ազգը և այդ բոլոր հարածները իր թէ պատրաստուած դաշնակցականների հասցիին, ստատ թափում են մեր խեղճ Ազգի գլխին: Հարածներ Ազգը և ազգութիւնը դառնել է վաղուց մեր դասիստների մասնակի փաթեթում: Մենք արդէն զգում ենք հարաւորների ծանրութիւնը, որովհետեւ մեր միախառնութիւնը կայր են, չեն անհետում և դառնել են խաղաղների նրանց ձեռքերում: Այժմ պ. Թորոպովի թերթը ամբողջ լոյսով զգալով, հայ հրատարակութիւնների թիւը պակասում է իշխանութեան մեր ողորմելի դատարանները դեռ բաւական չեն, թէ ինչու հայեր իր կարողութիւնը թողնում է հայ մանկաների կրթութեան գործին: Պէտք է բարեգործել անխնայ...

Եւ դա դեռ բաւական չէ, մեր դատարանները գտնում են մի հայ լրագրող-«Գաղաբար», որը պայքարում է... հայերէն գէտ: Կարծես մեր թշնամիների թիւը ընել լինի... «Գաղաբար» բարձր նախատում է այն հայ բարեգործին, որ նորերս մեռաւ Թիֆլիսում և բոլոր կարողութիւնը թողեց հայ երիտասարդութեան կրթութեան գործին: «Գաղաբար» անբաւական է. ինչու ասել հայերին, մի՞թէ ուրիշ ազգեր չկան Միլիթարեանի չէր բոլոր ազգերի օգտին թողնել անխնայ հայերէն կուլտիւրային մեծացած, սնունդ, կրթութեամբ, երբեք բարձր ուսում ստացած մեր դասիստները օրն ի օրն աշխատում են տաղանդ մի մեծ թշնամի և հարաւում են նրան ամեն օր, ամեն դրականում, ծաղրում են մեր քաջութիւնը, մեր բոլոր ազգային գաղափարները, մեր ձգտումները և չեն կանգնում ոչ մի բանի առջև, օգտւելով ամեն տեսակ կարելի ու անկարելի առիթներից և որդեգիր հասնեն իրենց նպատակին: Եւ ինչպե՞ս ենք մեր միախառնութիւնը, թէ նրանք կուր են ձգում դաշնակցականների դէմ, թէ նրանք մարտնչում են դաշնակցականներին, բայց նրանց համար կայ մի հատ թշնամի և դա Ազգն է, ազգութիւնն է ընդդէմ ազգին և ազգութեան դէմ է նրանց անփառանք և անպատիւ կոխը և պայքարը... Օձի թոյնը մտնում է Ազգի արեան մէջ, թունաւորում է Ազգը և այդ բոլոր հարածները իր թէ պատրաստուած դաշնակցականների հասցիին, ստատ թափում են մեր խեղճ Ազգի գլխին: Հարածներ Ազգը և ազգութիւնը դառնել է վաղուց մեր դասիստների մասնակի փաթեթում: Մենք արդէն զգում ենք հարաւորների ծանրութիւնը, որովհետեւ մեր միախառնութիւնը կայր են, չեն անհետում և դառնել են խաղաղների նրանց ձեռքերում: Այժմ պ. Թորոպովի թերթը ամբողջ լոյսով զգալով, հայ հրատարակութիւնների թիւը պակասում է իշխանութեան մեր ողորմելի դատարանները դեռ բաւական չեն, թէ ինչու հայեր իր կարողութիւնը թողնում է հայ մանկաների կրթութեան գործին: Պէտք է բարեգործել անխնայ...

Եւ դա դեռ բաւական չէ, մեր դատարանները գտնում են մի հայ լրագրող-«Գաղաբար», որը պայքարում է... հայերէն գէտ: Կարծես մեր թշնամիների թիւը ընել լինի... «Գաղաբար» բարձր նախատում է այն հայ բարեգործին, որ նորերս մեռաւ Թիֆլիսում և բոլոր կարողութիւնը թողեց հայ երիտասարդութեան կրթութեան գործին: «Գաղաբար» անբաւական է. ինչու ասել հայերին, մի՞թէ ուրիշ ազգեր չկան Միլիթարեանի չէր բոլոր ազգերի օգտին թողնել անխնայ հայերէն կուլտիւրային մեծացած, սնունդ, կրթութեամբ, երբեք բարձր ուսում ստացած մեր դասիստները օրն ի օրն աշխատում են տաղանդ մի մեծ թշնամի և հարաւում են նրան ամեն օր, ամեն դրականում, ծաղրում են մեր քաջութիւնը, մեր բոլոր ազգային գաղափարները, մեր ձգտումները և չեն կանգնում ոչ մի բանի առջև, օգտւելով ամեն տեսակ կարելի ու անկարելի առիթներից և որդեգիր հասնեն իրենց նպատակին: Եւ ինչպե՞ս ենք մեր միախառնութիւնը, թէ նրանք կուր են ձգում դաշնակցականների դէմ, թէ նրանք մարտնչում են դաշնակցականներին, բայց նրանց համար կայ մի հատ թշնամի և դա Ազգն է, ազգութիւնն է ընդդէմ ազգին և ազգութեան դէմ է նրանց անփառանք և անպատիւ կոխը և պայքարը... Օձի թոյնը մտնում է Ազգի արեան մէջ, թունաւորում է Ազգը և այդ բոլոր հարածները իր թէ պատրաստուած դաշնակցականների հասցիին, ստատ թափում են մեր խեղճ Ազգի գլխին: Հարածներ Ազգը և ազգութիւնը դառնել է վաղուց մեր դասիստների մասնակի փաթեթում: Մենք արդէն զգում ենք հարաւորների ծանրութիւնը, որովհետեւ մեր միախառնութիւնը կայր են, չեն անհետում և դառնել են խաղաղների նրանց ձեռքերում: Այժմ պ. Թորոպովի թերթը ամբողջ լոյսով զգալով, հայ հրատարակութիւնների թիւը պակասում է իշխանութեան մեր ողորմելի դատարանները դեռ բաւական չեն, թէ ինչու հայեր իր կարողութիւնը թողնում է հայ մանկաների կրթութեան գործին: Պէտք է բարեգործել անխնայ...

Եւ դա դեռ բաւական չէ, մեր դատարանները գտնում են մի հայ լրագրող-«Գաղաբար», որը պայքարում է... հայերէն գէտ: Կարծես մեր թշնամիների թիւը ընել լինի... «Գաղաբար» բարձր նախատում է այն հայ բարեգործին, որ նորերս մեռաւ Թիֆլիսում և բոլոր կարողութիւնը թողեց հայ երիտասարդութեան կրթութեան գործին: «Գաղաբար» անբաւական է. ինչու ասել հայերին, մի՞թէ ուրիշ ազգեր չկան Միլիթարեանի չէր բոլոր ազգերի օգտին թողնել անխնայ հայերէն կուլտիւրային մեծացած, սնունդ, կրթութեամբ, երբեք բարձր ուսում ստացած մեր դասիստները օրն ի օրն աշխատում են տաղանդ մի մեծ թշնամի և հարաւում են նրան ամեն օր, ամեն դրականում, ծաղրում են մեր քաջութիւնը, մեր բոլոր ազգային գաղափարները, մեր ձգտումները և չեն կանգնում ոչ մի բանի առջև, օգտւելով ամեն տեսակ կարելի ու անկարելի առիթներից և որդեգիր հասնեն իրենց նպատակին: Եւ ինչպե՞ս ենք մեր միախառնութիւնը, թէ նրանք կուր են ձգում դաշնակցականների դէմ, թէ նրանք մարտնչում են դաշնակցականներին, բայց նրանց համար կայ մի հատ թշնամի և դա Ազգն է, ազգութիւնն է ընդդէմ ազգին և ազգութեան դէմ է նրանց անփառանք և անպատիւ կոխը և պայքարը... Օձի թոյնը մտնում է Ազգի արեան մէջ, թունաւորում է Ազգը և այդ բոլոր հարածները իր թէ պատրաստուած դաշնակցականների հասցիին, ստատ թափում են մեր խեղճ Ազգի գլխին: Հարածներ Ազգը և ազգութիւնը դառնել է վաղուց մեր դասիստների մասնակի փաթեթում: Մենք արդէն զգում ենք հարաւորների ծանրութիւնը, որովհետեւ մեր միախառնութիւնը կայր են, չեն անհետում և դառնել են խաղաղների նրանց ձեռքերում: Այժմ պ. Թորոպովի թերթը ամբողջ լոյսով զգալով, հայ հրատարակութիւնների թիւը պակասում է իշխանութեան մեր ողորմելի դատարանները դեռ բաւական չեն, թէ ինչու հայեր իր կարողութիւնը թողնում է հայ մանկաների կրթութեան գործին: Պէտք է բարեգործել անխնայ...

Եւ դա դեռ բաւական չէ, մեր դատարանները գտնում են մի հայ լրագրող-«Գաղաբար», որը պայքարում է... հայերէն գէտ: Կարծես մեր թշնամիների թիւը ընել լինի... «Գաղաբար» բարձր նախատում է այն հայ բարեգործին, որ նորերս մեռաւ Թիֆլիսում և բոլոր կարողութիւնը թողեց հայ երիտասարդութեան կրթութեան գործին: «Գաղաբար» անբաւական է. ինչու ասել հայերին, մի՞թէ ուրիշ ազգեր չկան Միլիթարեանի չէր բոլոր ազգերի օգտին թողնել անխնայ հայերէն կուլտիւրային մեծացած, սնունդ, կրթութեամբ, երբեք բարձր ուսում ստացած մեր դասիստները օրն ի օրն աշխատում են տաղանդ մի մեծ թշնամի և հարաւում են նրան ամեն օր, ամեն դրականում, ծաղրում են մեր քաջութիւնը, մեր բոլոր ազգային գաղափարները, մեր ձգտումները և չեն կանգնում ոչ մի բանի առջև, օգտւելով ամեն տեսակ կարելի ու անկարելի առիթներից և որդեգիր հասնեն իրենց նպատակին: Եւ ինչպե՞ս ենք մեր միախառնութիւնը, թէ նրանք կուր են ձգում դաշնակցականների դէմ, թէ նրանք մարտնչում են դաշնակցականներին, բայց նրանց համար կայ մի հատ թշնամի և դա Ազգն է, ազգութիւնն է ընդդէմ ազգին և ազգութեան դէմ է նրանց անփառանք և անպատիւ կոխը և պայքարը... Օձի թոյնը մտնում է Ազգի արեան մէջ, թունաւորում է Ազգը և այդ բոլոր հարածները իր թէ պատրաստուած դաշնակցականների հասցիին, ստատ թափում են մեր խեղճ Ազգի գլխին: Հարածներ Ազգը և ազգութիւնը դառնել է վաղուց մեր դասիստների մասնակի փաթեթում: Մենք արդէն զգում ենք հարաւորների ծանրութիւնը, որովհետեւ մեր միախառնութիւնը կայր են, չեն անհետում և դառնել են խաղաղների նրանց ձեռքերում: Այժմ պ. Թորոպովի թերթը ամբողջ լոյսով զգալով, հայ հրատարակութիւնների թիւը պակասում է իշխանութեան մեր ողորմելի դատարանները դեռ բաւական չեն, թէ ինչու հայեր իր կարողութիւնը թողնում է հայ մանկաների կրթութեան գործին: Պէտք է բարեգործել անխնայ...

Եւ դա դեռ բաւական չէ, մեր դատարանները գտնում են մի հայ լրագրող-«Գաղաբար», որը պայքարում է... հայերէն գէտ: Կարծես մեր թշնամիների թիւը ընել լինի... «Գաղաբար» բարձր նախատում է այն հայ բարեգործին, որ նորերս մեռաւ Թիֆլիսում և բոլոր կարողութիւնը թողեց հայ երիտասարդութեան կրթութեան գործին: «Գաղաբար» անբաւական է. ինչու ասել հայերին, մի՞թէ ուրիշ ազգեր չկան Միլիթարեանի չէր բոլոր ազգերի օգտին թողնել անխնայ հայերէն կուլտիւրային մեծացած, սնունդ, կրթութեամբ, երբեք բարձր ուսում ստացած մեր դասիստները օրն ի օրն աշխատում են տաղանդ մի մեծ թշնամի և հարաւում են նրան ամեն օր, ամեն դրականում, ծաղրում են մեր քաջութիւնը, մեր բոլոր ազգային գաղափարները, մեր ձգտումները և չեն կանգնում ոչ մի բանի առջև, օգտւելով ամեն տեսակ կարելի ու անկարելի առիթներից և որդեգիր հասնեն իրենց նպատակին: Եւ ինչպե՞ս ենք մեր միախառնութիւնը, թէ նրանք կուր են ձգում դաշնակցականների դէմ, թէ նրանք մարտնչում են դաշնակցականներին, բայց նրանց համար կայ մի հատ թշնամի և դա Ազգն է, ազգութիւնն է ընդդէմ ազգին և ազգութեան դէմ է նրանց անփառանք և անպատիւ կոխը և պայքարը... Օձի թոյնը մտնում է Ազգի արեան մէջ, թունաւորում է Ազգը և այդ բոլոր հարածները իր թէ պատրաստուած դաշնակցականների հասցիին, ստատ թափում են մեր խեղճ Ազգի գլխին: Հարածներ Ազգը և ազգութիւնը դառնել է վաղուց մեր դասիստների մասնակի փաթեթում: Մենք արդէն զգում ենք հարաւորների ծանրութիւնը, որովհետեւ մեր միախառնութիւնը կայր են, չեն անհետում և դառնել են խաղաղների նրանց ձեռքերում: Այժմ պ. Թորոպովի թերթը ամբողջ լոյսով զգալով, հայ հրատարակութիւնների թիւը պակասում է իշխանութեան մեր ողորմելի դատարանները դեռ բաւական չեն, թէ ինչու հայեր իր կարողութիւնը թողնում է հայ մանկաների կրթութեան գործին: Պէտք է բարեգործել անխնայ...

Եւ դա դեռ բաւական չէ, մեր դատարանները գտնում են մի հայ լրագրող-«Գաղաբար», որը պայքարում է... հայերէն գէտ: Կարծես մեր թշնամիների թիւը ընել լինի... «Գաղաբար» բարձր նախատում է այն հայ բարեգործին, որ նորերս մեռաւ Թիֆլիսում և բոլոր կարողութիւնը թողեց հայ երիտասարդութեան կրթութեան գործին: «Գաղաբար» անբաւական է. ինչու ասել հայերին, մի՞թէ ուրիշ ազգեր չկան Միլիթարեանի չէր բոլոր ազգերի օգտին թողնել անխնայ հայերէն կուլտիւրային մեծացած, սնունդ, կրթութեամբ, երբեք բարձր ուսում ստացած մեր դասիստները օրն ի օրն աշխատում են տաղանդ մի մեծ թշնամի և հարաւում են նրան ամեն օր, ամեն դրականում, ծաղրում են մեր քաջութիւնը, մեր բոլոր ազգային գաղափարները, մեր ձգտումները և չեն կանգնում ոչ մի բանի առջև, օգտւելով ամեն տեսակ կարելի ու անկարելի առիթներից և որդեգիր հասնեն իրենց նպատակին: Եւ ինչպե՞ս ենք մեր միախառնութիւնը, թէ նրանք կուր են ձգում դաշնակցականների դէմ, թէ նրանք մարտնչում են դաշնակցականներին, բայց նրանց համար կայ մի հատ թշնամի և դա Ազգն է, ազգութիւնն է ընդդէմ ազգին և ազգութեան դէմ է նրանց անփառանք և անպատիւ կոխը և պայքարը... Օձի թոյնը մտնում է Ազգի արեան մէջ, թունաւորում է Ազգը և այդ բոլոր հարածները իր թէ պատրաստուած դաշնակցականների հասցիին, ստատ թափում են մեր խեղճ Ազգի գլխին: Հարածներ Ազգը և ազգութիւնը դառնել է վաղուց մեր դասիստների մասնակի փաթեթում: Մենք արդէն զգում ենք հարաւորների ծանրութիւնը, որովհետեւ մեր միախառնութիւնը կայր են, չեն անհետում և դառնել են խաղաղների նրանց ձեռքերում: Այժմ պ. Թորոպովի թերթը ամբողջ լոյսով զգալով, հայ հրատարակութիւնների թիւը պակասում է իշխանութեան մեր ողորմելի դատարանները դեռ բաւական չեն, թէ ինչու հայեր իր կարողութիւնը թողնում է հայ մանկաների կրթութեան գործին: Պէտք է բարեգործել անխնայ...

Եւ դա դեռ բաւական չէ, մեր դատարանները գտնում են մի հայ լրագրող-«Գաղաբար», որը պայքարում է... հայերէն գէտ: Կարծես մեր թշնամիների թիւը ընել լինի... «Գաղաբար» բարձր նախատում է այն հայ բարեգործին, որ նորերս մեռաւ Թիֆլիսում և բոլոր կարողութիւնը թողեց հայ երիտասարդութեան կրթութեան գործին: «Գաղաբար» անբաւական է. ինչու ասել հայերին, մի՞թէ ուրիշ ազգեր չկան Միլիթարեանի չէր բոլոր ազգերի օգտին թողնել անխնայ հայերէն կուլտիւրային մեծացած, սնունդ, կրթութեամբ, երբեք բարձր ուսում ստացած մեր դասիստները օրն ի օրն աշխատում են տաղանդ մի մեծ թշնամի և հարաւում են նրան ամեն օր, ամեն դրականում, ծաղրում են մեր քաջութիւնը, մեր բոլոր ազգային գաղափարները, մեր ձգտումները և չեն կանգնում ոչ մի բանի առջև, օգտւելով ամեն տեսակ կարելի ու անկարելի առիթներից և որդեգիր հասնեն իրենց նպատակին: Եւ ինչպե՞ս ենք մեր միախառնութիւնը, թէ նրանք կուր են ձգում դաշնակցականների դէմ, թէ նրանք մարտնչում են դաշնակցականներին, բայց նրանց համար կայ մի հատ թշնամի և դա Ազգն է, ազգութիւնն է ընդդէմ ազգին և ազգութեան դէմ է նրանց անփառանք և անպատիւ կոխը և պայքարը... Օձի թոյնը մտնում է Ազգի արեան մէջ, թունաւորում է Ազգը և այդ բոլոր հարածները իր թէ պատրաստուած դաշնակցականների հասցիին, ստատ թափում են մեր խեղճ Ազգի գլխին: Հարածներ Ազգը և ազգութիւնը դառնել է վաղուց մեր դասիստների մասնակի փաթեթում: Մենք արդէն զգում ենք հարաւորների ծանրութիւնը, որովհետեւ մեր միախառնութիւնը կայր են, չեն անհետում և դառնել են խաղաղների նրանց ձեռքերում: Այժմ պ. Թորոպ

Քաղաքի փոխադրված, խոսքի
Փոխ... (Առաջինը)։
Կհանձնված էր պատի
հանդիման, ձեռքներն առաջ
հանում էր հետաքրքրված, զ
մայրը, և միայն երբ աղանդը հ
ցան, Սիմոնն էլ աչքից հորե
միայն օրորեց, ցնցեց նրա ա
րուխիւնը... Գնանք երկիր
Գիրքը դառա՞նք։ Շներն էին մի
ոսկորներն ու փորձերն էին լա
որ պաշտներ թափել էին շուրս
Անվտանգ, անհանգիստ, մտիկ
կհանձնված այս կողմ, այն կ
Մովի, որ երեւում էր իր բոլոր
բախտաբախտ յեղիշխում էր ա
աղմուկի։ Մովի շուրջը լեռներն
բարձր, ձիւնապատ, ամպամած,
հարկու...

